

**QO'SHIQ KUYLASH ORQALI BOSHLANG'ICH SINIF
O'QUVCHILARINING MUSIQIY QOBILIYATINI RIVOJLANTIRISH
METODIKASI**

Mamadiyeva Sayyora Foziljonovna

Namangan Davlat Universiteti

Musiqa ta'limi va san'ati

Annotatsiya

Ushbu maqola boshlang'ich sinf o'quvchilarining qo'shiq aytish orqali musiqiy qobiliyatlarini oshirishning samarali metodologiyasini o'rganadi. Turli xil pedagogik yondashuvlar va amaliy faoliyatni birlashtirgan holda, ushbu tadqiqot o'qituvchilarga yosh o'quvchilarda musiqiy o'sishni rivojlantirish uchun kompleks strategiyalarni taqdim etishga qaratilgan. Tadqiqot qo'shiqchilikning o'quvchilarning musiqiy mahoratiga, kognitiv rivojlanishiga va hissiy farovonligiga ta'sirini o'rganadi.

Kalit so'zlar. Musiqa ta'limi, boshlang'ich maktab, qo'shiqchilik, musiqiy qobiliyatlar, pedagogika, kognitiv rivojlanish, hissiy farovonlik.

Musiqa ta'limi bolalarning yaxlit rivojlanishida hal qiluvchi rol o'ynaydi, ularning kognitiv, hissiy va ijtimoiy o'sishiga ta'sir qiladi. Qo'shiq, musiqa ta'limining asosiy komponenti sifatida, musiqiy malakadan tashqari ko'plab afzalliklarni taqdim etadi. Ushbu maqola boshlang'ich sinf o'quvchilarining qo'shiq aytish orqali musiqiy qobiliyatlarini rivojlantirish metodologiyasini o'rganadi va ularning umumiy rivojlanishidagi ahamiyatini ta'kidlaydi.

Qo'shiq aytish orqali boshlang'ich sinf o'quvchilarining musiqiy qobiliyatlarini rivojlantirish juda samarali bo'lishi mumkin. Bunga erishish uchun tuzilgan metodologiya:

Asosiy Tushuncha.

Boshlang'ich Qobiliyatlarni Baholash

- Dastlabki baholash: oddiy qo'shiq vazifalari va ritm mashqlari orqali o'quvchilarning hozirgi musiqiy qobiliyatlarini baholash.
- Individual va guruhni baholash: o'quvchilar yakka tartibda yoki guruhlarda qo'shiq aytish qulayroq yoki yo'qligini aniqlang.

Maqsadlarni Belgilash

- Qisqa muddatli maqsadlar: balandlikni asosiy moslashtirish, ritm aniqligi va oddiy qo'shiq yodlash.

- Uzoq muddatli maqsadlar: yaxshi vokal ohangini rivojlantirish, uyg'unlikda kuylash qobiliyati va notalarni tushunish.

Vokal isinish va mashqlar

isitish tartibi

- Jismoniy isinish: tanani tayyorlash uchun cho'zish va nafas olish mashqlari.

- Vokal isinish: ovozni tayyorlash uchun oddiy tarozilar, g'uvillash va lablar trillari.

Pitch va ritm mashqlari

- Solfege amaliyoti: solfege bo'g'inlaridan foydalanish (Do, Re, Mi va hokazo.) balandlik va miqyosdagi munosabatlarni o'rgatish.

- Ritmik qarsak chalish: ritmni o'zlashtirish uchun ularni kuylashdan oldin qarsak chalish.

Qo'shiq tanlash va repertuar qurish

Tegishli Qo'shiqlarni Tanlash

- Yoshga mos Material: qo'shiqlar o'quvchilarning yosh guruhiga va vokal diapazoniga mos bo'lishi kerak.

- Variety: xalq qo'shiqlari, bolalar qofiyalari va oddiy mashhur qo'shiqlar aralashmasini qo'shing.

Yangi Qo'shiqlarni Tanishtirish

- Avval tinglash: o'quvchilar ohang va ritm bilan tanishishlari uchun qo'shiq yozuvlarini ijro eting.

- Seksiyali o'rganish: qo'shiqni boshqariladigan bo'limlarga ajrating va har bir qismni alohida o'rgating.

Faoliyat va o'yinlarni jalb qilish

Interaktiv Qo'shiq O'yinlari

- Qo'ng'iroq va javob: o'qituvchi iborani kuylaydigan va o'quvchilar aks-sado beradigan oddiy ohanglar.

- Echo qo'shiqlari: talabalar o'qituvchidan keyin satrlarni takrorlaydigan qo'shiqlar. harakat va raqs

- Harakatni qo'shing: qo'shiqni yanada qiziqarli qilish va xotiraga yordam berish uchun harakatlar va raqslardan foydalaning.

- Ritm o'yinlari: muvofiqlashtirish va musiqiylikni oshirish uchun harakat va ritmni birlashtirgan tadbirlar.

Ishlash va fikr-mulohaza

Muntazam Chiqishlar

- Sinf tomoshalari: o'quvchilarning tengdoshlari oldida qo'shiq aytishlari uchun muntazam imkoniyatlar.

- Maktab konsertlari: o'quvchilar o'z taraqqiyotlarini namoyish etadigan konsertlar tashkil qiling.

Konstruktiv Aloqa

- Ijobiy mustahkamlash: konstruktiv tanqid qilishdan oldin talabalar nimani yaxshi bajarganliklarini ta'kidlang.

- Individual fikr-mulohaza: har bir talaba qanday qilib yaxshilanishi haqida aniq maslahatlar bering.

Boshqa Fanlar bilan integratsiya

Kross-o'quv ulanishlari

- Til san'ati: hikoya qiluvchi yoki o'rganilayotgan adabiyotga taalluqli qo'shiqlar kuylash.

- Matematika: hisoblash va naqshlarni mustahkamlash uchun ritm va zarbalardan foydalanish.

Madaniy Xabardorlik

- Turli repertuar: o'quvchilarning musiqiy dunyoqarashini kengaytirish uchun turli madaniyatlarga oid qo'shiqlarni tanishtirish.

- Tarixiy kontekst: tarix darslari bilan bog'lanish uchun ba'zi qo'shiqlarning tarixiy asoslarini o'rgating.

Ota-Onalarning Ishtiroki

Uy Amaliyoti

- Amaliy materiallar: o'quvchilarning uyda mashq qilishlari uchun yozuvlar va so'zlarni taqdim eting.

- Ota-ona va o'qituvchi muloqoti: o'quvchilarning taraqqiyoti va ota-onalar uyda o'qishni qo'llab-quvvatlashi haqidagi muntazam yangilanishlar.

Oilani Jalb Qilish

- Oilaviy konsertlar: oilalar spektakllarni tomosha qilishga taklif qilinadigan tadbirlarni tashkil qiling.

- Seminarlar: ota-onalar uchun farzandlarining musiqiy rivojlanishini qanday qo'llab-quvvatlash bo'yicha seminarlar o'tkazish.

Topilmalar shuni ko'rsatadiki, tuzilgan qo'shiq dasturi boshlang'ich sinf o'quvchilarining musiqiy qobiliyatlarini samarali rivojlantirishi mumkin. Pitch aniqligi va ritmni tushunishning yaxshilanishi Uelchning (2005) oldingi tadqiqotlariga mos keladi. Bundan tashqari, talabalarning munosabati va ishonchidagi ijobiy o'zgarishlar qo'shiq aytishning ularning hissiy farovonligi va ijtimoiy ko'nikmalariga ko'proq foyda keltirishini ko'rsatadi.

Sinfda qo'shiqchilik faoliyatini amalga oshirish, shuningdek, qo'llab-quvvatlovchi va hamkorlikdagi o'quv muhitini yaratadi. O'qituvchilarning ta'kidlashicha, talabalar qo'shiq mashg'ulotlarida qatnashishga va hamkorlik qilishga ko'proq tayyor edilar, bu esa yanada inklyuziv sinf madaniyatiga hissa qo'shdi.

Xulosa va takliflar

Xulosa qilib aytganda, qo'shiqni boshlang'ich maktab musiqa o'quv dasturiga kiritish o'quvchilarning musiqiy qobiliyatlarini sezilarli darajada oshirishi va ularning umumiy rivojlanishiga hissa qo'shishi mumkin. O'qituvchilar ushbu imtiyozlarni maksimal darajada oshirish uchun turli xil va qiziqarli tadbirlarni o'z ichiga olgan tuzilgan qo'shiq dasturlarini qabul qilishlari tavsiya etiladi.

O'qituvchilar uchun takliflar:

Turli xillikni qo'shing: talabalarni jalb qilish va turli xil musiqiy didlarni qondirish uchun bir qator qo'shiqlar va musiqiy janrlardan foydalaning.

O'yin-kulgiga e'tibor qarating: ishtirok etishni rag'batlantirish uchun qo'shiqchilik faoliyati yoqimli va stresssiz bo'lishiga ishonch hosil qiling.

Harakatni qo'shing: qo'shiq kuylash uchun oddiy harakatlar yoki raqslarni birlashtiring, mashg'ulotlarni yanada dinamik va jozibali qiling.

Inklyuzivlikni targ'ib qilish: barcha talabalar qo'shiq aytish orqali o'zlarini ifoda etishlari uchun o'zlarini qulay his qiladigan inklyuziv muhit yarating.

Muntazam mashq: o'rganish va rivojlanishni kuchaytirish uchun muntazam qo'shiq mashg'ulotlarini rejalashtiring.

Ushbu strategiyalarni qo'llash orqali o'qituvchilar boshlang'ich sinf o'quvchilarining musiqiy qobiliyatlarini samarali ravishda tarbiyalashlari, ularning bilim, hissiy va ijtimoiy o'sishiga hissa qo'shishlari mumkin.

Adabiyotlar

1. Anvarovna, K. D. (2022). Conducting music lessons in preschool educational institutions. Emergent: Journal of Educational Discoveries and Lifelong Learning (EJEDL), 3(3), 4-10.
2. FORMATION OF STUDENT AESTHETIC COMPETITION BY TEACHING THE WORKS OF RUSSIAN CLASSIC COMPOSERS IN MUSIC CULTURE CLASSES T Ismailov, D Karimova - Интернаука, 2021;
3. Karimova, D. A. (2022). MUSIQA DARSLARIDA BOLALAR MUSIQA TUYG ‘USINI TAKOMILLASHTIRISH. Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences, 2(Special Issue 4-2), 288-294.
4. Karimova, D. A. (2021). Formation of student aesthetic competition by teaching the works of Russian classic composers in music culture classes. Молодой ученый, (17), 254-255.

